

2025.gada 29.maijs

European Organic seed Policy Conference.

Economic strategies and policy developments to boost the organic seed sector in Portugal.

Svarīgākās atziņas no semināra, kas notika Portugālē 2025.gada 29.maijā un bija veltīts bioloģiskās sēklas ražošanas un lietošanas veicināšanai.

I.Skrabule

Ekonomiskās stratēģijas un politikas veidošana bioloģiskās sēklaudzēšanas sektora veicināšanai

Seminārā piedalījās Portugāles bioloģiskie zemnieki, organizāciju pārstāvji, sēklaudzētāji, pētnieki, kā arī lauksaimniecības Ministrijas un pārvaldes organizāciju pārstāvji. Semināra organizēšanā iesaistījās arī projekts EROSEEDING dalībnieki, seminārā vadīšanā un diskusiju organizēšanā iesaistījās Freya Schefer no Vācijas FiBL.

2023.gadā Portugālē bija bioloģiski sertificēta 21.7 % LIZ (Latvijā – 13.3% 2023, bet 15.7% 2024). Saimniecības Portugālē nav lielas, pēc viņu mērogiem, tomēr sadarbība nav populāra. Pastāv gan atsevišķas organizācijas, kooperatīvi, bet tie atkal nevēlas savstarpēji sadarboties. Portugālē arī pastāv Bioloģisko sēklu un stādāmā materiāla datu bāze, tajā galvenokārt ārzemju sēklaudzēšanas firmas piedāvā ārzemju šķirnes. Pārsvārā bioloģiskās sēklas pieejamas dārzeniem. Pretstatā Latvijā BSDB atrodamas galvenokārt Latvijas šķirnes. Šobrīd Portugālē nav bioloģisko sēklu ekspertu grupa, kāda ir pie mums Latvijā. Līdzīgi kā Latvijā, arī Portugālē darbojas likums par heterogēnās sēklas materiāla izplatīšanu, ja Latvijā jau tāds tiek audzēts un izplatīts, tad Portugālē heterogēnā sēklas materiāla piedāvājuma nav. Ja vēlas nodrošināt bioloģisko daudzveidību, tad sēklaudzēšana nav viegla, jo jāražo nelieli daudzumi sēklas materiāla, ko grūti gan nosertificēt, gan apmaksāt.

Semināra laika tika atzīmēts un uzsvērts, ka nepieciešama savstarpēja sadarbība, tīklošana utt, kas apvienotu visus bioloģiskos lauksaimniekus. Tikai jautājums, kas tādu veidos?

Ierosinājums bija, lai to organizē kāda neitrāla organizācija.

Daudzveidība traucē sēklaudzēšanai – nepieciešama sēklaudzēšana daudzām sugām un šķirnēm – dārgi, sarežģīti, lielās firmas nav ieinteresētas. Tā piemēram, gadā zemnieki vēlas audzēt un pieprasa atļaujas audzēt ap 500 tomātu šķirnes, bet BSDB ir pieejamas tikai 30 šķirņu sēklas. Tāpat būtiski ir audzēt vietējās, audzēšanas apstākļiem piemērotas un arī daudzveidīgas šķirnes (piemēram kukurūza). Tāpēc tiek domāts, ka vietējās šķirnes varētu reģistrēt kā bioloģiskās šķirnes un ražot sēklas materiālu ar vieglākiem noteikumiem.

Seminārā noskaidrojās, ka īpaša interese ir par tauriņziežiem, īpaši kā lopbarības augiem.

Tāpat jāturpina pētījumi par patogēniem, aizsardzības pasākumiem bioloģiskajā saimniecībā. Kopumā dalībnieki daudz neapmierinātības veltīja lauksaimniecības politikai, plānošana ir smaga un neefektīva, nav skaidras stratēģijas visas valsts līmenī.

Semināra noslēgumā dalībnieki parakstīja kopēju deklarāciju, kā varētu uzlabot situāciju ar bioloģisko sēklu Portugālē.

1. Izplatīt iniciatīvas un veiksmīgos rezultātus stakeholders.
2. Apkopot bioloģiskās sēklas izmantošanas priekšrocības, lai veicinātu tās lietošanu
3. Pieprasīt ZM izveidot Bioloģiskās lauksaimniecības sēklas darba grupu, kas apvienos pārstāvjus no visām ieinteresētajām grupām un lēmumu pieņēmējiem. Grupa jātiecas

regulāri un tās misija ir – atbalstīt dialogus, koordinēt lēmuma pieņemšanu, atbalstīt ilgtspējīgas, caurredzamas un atbilstošas pieredzes sēklu pārvaldībā, nodrošinot bioloģisko daudzveidību, zemnieku tiesības un integrāciju agri pārtikas sistēmā.

4. Samazināt atļauju izsniegšanu nebioloģiskās sēklas izmantošanai.
5. ZM piešķirt finansējumu BL sēklas ražošanai un pētniecībai.
6. Uzlabot informācijas izplatīšanu caur sektoru pastāvošo organizāciju platformām, lai veicinātu BL sēklu ražošanu.
7. Analizēt iemeslus ne - bioloģiskas sēklas izmantošanai, lai uzlabotu prasību definēšanu atļauju izsniegšanai.
8. Apkopot info par dažādiem BL sēklas attīstības veidiem.